

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · EN PORTADA

ENTREVISTA A SIMEL ESIM, CAP DE LA UNITAT D'ECONOMIA COOPERATIVA, SOCIAL I SOLIDÀRIA DE L'ORGANITZACIÓ INTERNACIONAL DEL TREBALL - OIT

Simel Esim, economista turco-estadounidenca, dirigix la cartera de l'OIT sobre economia cooperativa, social i solidària (COOP/ESS) des de 2012, quan es va convertir en la primera dona en ser nomenada cap de la Unitat 'ilo.coop' des de 1920. Entre les fites de la seua trajectòria es troba haver dirigit en 2022 l'informe de l'Oficina de l'OIT sobre treball decent i ESS. El debat general de la 110a reunió de la Conferència Internacional del Treball (CIT) va desembocar en l'adopció de la Resolució sobre el treball decent i l'ESS, que va incloure una primera definició global d'economia social i solidària, definició que mesos després va ser adoptada en l'Assemblea General de l'ONU, en la seua Resolució sobre ESS i desenvolupament sostenible. De tota aquesta trajectòria ens parla en l'actual entrevista.

“Les resolucions de l'OIT i l'ONU sobre Economia Social i Solidària són transformadores per a l'impuls global al voltant de l'ESS. Encoratgen els governs, les organitzacions internacionals i la societat civil a integrar l'ESS en les seues agendes de desenvolupament. Amb el temps, permetran una major alineació de les polítiques i els marcs jurídics, ajudant els actors de l'ESS a accedir a recursos, suport, contractes i organismes que abans estaven fora del seu abast”.

- Estimada Simel Esim, en els últims anys l'OIT i la UNTFSS han estat especialment actives en el reconeixement i foment de l'economia social i solidària (ESS), que ha donat com a resultat, primer, la Resolució de la Conferència Internacional del Treball (CIT) sobre treball decent i ESS de juny de 2022, que inclou la primera definició tripartida i internacional d'economia social i solidària, i després la Resolució de l'Assemblea General de l'ONU sobre la promoció de l'ESS per al desenvolupament sostenible, aprovada a l'abril de l'any passat, i que adopta íntegrament la definició d'ESS que realitza l'OIT. Com va ser el procés, el viatge que va donar lloc a aquesta definició?

- M'agradaria respondre a aquesta pregunta a partir de l'editorial que vaig escriure per a Social Economy News sobre l'elaboració de la definició tripartida internacional de l'Economia Social i Solidària (ESS), adoptada en la 110a sessió de la CIT. La definició identifica els principis i valors de l'ESS i reconeix el treball decent entre els valors de l'ESS. Enumera les entitats que entren dins de la definició utilitzant aquests principis i valors. La referència a «circumstàncies nacionals» i «altres entitats» en la definició reflecteix el reconeixement de la diversitat de l'ESS i el seu entorn a tot el món, tant entre països com dins dels països.

-A partir d'aquest moment, els Estats exerceixen un paper rellevant perquè s'adopten i s'apliquen aquestes resolucions en els diferents països. Està sent un procés senzill? Hi ha països on s'ha de treballar més? Com contempla l'avanç de l'economia social?

- L'avanç global de l'ESS ha de ser en gran mesura ascendent. La investigació i el diàleg polític sobre com la definició internacional de l'ESS, adoptada per l'OIT i inclosa en la resolució de l'ONU, s'aplica als contextos nacionals són fonamentals per fer avançar l'ESS.

És per això que estem cartografiant l'ESS en contextos nacionals on encara no és ben coneguda com a marc, encara que les seues entitats existisquen. Amb aquest fi, a Àsia duem a terme una investigació política participativa en cinc països: Cambodja, Kirguizistan, Mongòlia, Tailàndia i Vietnam. També organitzem una consulta regional amb responsables polítics, organitzacions de treballadors i empresaris i professionals de tota la regió en un taller per aportar més claredat i visibilitat a l'ESS a la regió i a les seues contribucions al treball decent i al desenvolupament sostenible. La investigació i les consultes nacionals, així com el diàleg regional a Àsia, van mostrar que l'ESS com a terme paraigua no és àmpliament coneguda o reconeguda en aquests països.

Aquesta falta de familiaritat dificulta que les autoritats públiques donen suport adequadament a les entitats de l'ESS que depenen d'ella de manera coordinada i holística. Després de la investigació, els components nacionals van desenvolupar plans d'acció per validar i fer operatives les conclusions i recomanacions emergents. Aquestes s'estan presentant ara als països per al diàleg polític encaminat a crear un entorn propici per a l'ESS. També s'està elaborant un compendi basat en les conclusions dels cinc estudis nacionals.

- I tinc entès que no només estan treballant a Àsia sinó també a Àfrica

- Sí, a l'OIT hem donat suport també al desenvolupament de l'estratègia decenal de la Unió Africana (UA) sobre l'ESS i el seu pla d'aplicació en els darrers anys. Hem acordat amb la UA que és necessari comprendre la naturalesa i l'abast de l'ESS en els països on no es disposa d'ampla informació al respecte. Per a això, i en col·laboració amb la UA, hem dut a terme una investigació cartogràfica sobre l'ESS en sis països africans: la República Democràtica del Congo (RDC), Egipte, Kenia, Madagascar, Nigèria i Zàmbia. La inves-

tigació va utilitzar una metodologia similar a la d'Àsia. Vam presentar els resultats de la investigació en dos seminaris web, un en anglès i un altre en francès, a responsables polítics, interlocutors socials, professionals de l'ESS i acadèmics. Ara, amb la UA estem començant a celebrar diàlegs polítics nacionals al voltant de les conclusions i recomanacions.

- La definició aprovada per l'OIT i l'Assemblea General de l'ONU fa referència al paper de l'ESS en la transició de l'economia informal a la formal. Quina importància té això per al treball digne i els reptes persistents del mercat laboral?

- Un dels aspectes més crítics de la definició de l'ESS de l'OIT i de la posterior Assemblea General de l'ONU és la seua atenció al paper que pot jugar en la transició de l'economia informal a la formal. Això és crucial perquè en molts països l'economia informal representa una part significativa del mercat laboral i juga un paper important en la producció, la creació d'ocupació i la generació d'ingressos. Segons l'OIT, uns 2.000 milions de treballadors, és a dir, el 61% de la població mundial ocupada major de 15 anys, i més del 90% de les microempreses i petites empreses de tot el món operen en l'economia informal. La formalització de l'ocupació contribueix a l'estabilitat i el creixement econòmics en garantir una remuneració justa, millors pràctiques empresarials i accés als mercats. També

promou la inclusió social en integrar en l'economia formal grups marginats com les dones, els joves i els treballadors migrants. Aquest procés recolza els objectius de desenvolupament sostenible relacionats amb el treball digne, el creixement econòmic i la reducció de les desigualtats.

La Recomanació 204 de l'OIT sobre la transició de l'economia informal a l'economia formal (2014) destaca la importància de les cooperatives i les unitats d'ESS en aquesta transició. Les entitats d'ESS són reconegudes, en la Recomanació, pel seu paper en la provisió d'ocupació i oportunitats econòmiques en àrees que manquen d'estructures formals. La recomanació reclama marcs jurídics i institucionals de suport i fa èmfasi en la necessitat del diàleg social per garantir estratègies de transició inclusives i eficaces. En organitzar els treballadors informals, les entitats de l'ESS poden facilitar la protecció jurídica i els acords laborals formals. També poden proporcionar prestacions de protecció social, com assegurances de malaltia i pensions, que solen estar absents en l'economia informal. A més, les entitats d'ESS milloren l'accés als serveis financers, la formació i els mercats, ajudant les empreses informals a créixer i ser més sostenibles. Promouen el desenvolupament inclusiu centrant-se en els grups marginats com les dones, els joves i els treballadors migrants, promovent així l'equitat social i reduint la pobresa.

Així ho demostren les entitats d'ESS de treballadors informals del transport, recicladores, treballadors a domicili, venedors ambulants i cuidadors a domicili, per nomenar alguns. Les entitats de l'ESS també fomenten el diàleg social, garantint que les estratègies de transició siguin inclusives i eficaces, abordant les necessitats i els drets dels treballadors informals.

- En la seua opinió, quines són les principals aportacions de les esmentades resolucions, de les quals se sent més satisfeta, i de quina manera poden beneficiar l'economia social i solidària i la població en el seu conjunt en els pròxims anys?

-La Resolució de l'OIT sobre el treball digne i l'ESS és un marc global adoptat unànimement per representants de governs, organitzacions d'empresaris i de treballadors de tot el món. La Resolució defineix l'ESS, proporciona principis rectors per abordar els reptes i les oportunitats, i detalla les funcions dels governs, els interlocutors socials i l'OIT.

En animar els Estats membres a desenvolupar estratègies nacionals, locals i regionals, la Resolució garanteix que les entitats de l'ESS reben el suport que necessiten a través de marcs jurídics específics, incentius fiscals i polítiques de contractació pública. Aquest reconeixement formal ajuda les entitats de l'ESS a guanyar legitimitat i accés a recursos essencials, permetent-los prosperar i ampliar el seu impacte.

La resolució subratlla també la importància de l'ESS en el foment de la democràcia, la justícia social i el creixement econòmic inclusiu.

Per la seua banda, la resolució 77/281 de l'AGNU va incloure la definició de l'ESS adoptada per l'OIT i anima els Estats membres, les entitats de l'ONU i les institucions financeres i bancs de desenvolupament multilaterals, internacionals i regionals a promoure la contribució de l'ESS al desenvolupament sostenible. Aquest enfocament holístic garanteix que l'ESS s'integre en polítiques econòmiques i socials més àmplies, alineant-se amb les normes laborals i de drets humans.

També va demanar al Secretari General que preparés un informe sobre l'aplicació de la resolució en col·laboració amb el Grup de Treball de l'ONU sobre l'ESS. L'informe del Secretari General destaca el paper crucial de l'Economia Social i Solidària (ESS) en l'assoliment de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible i proporciona una avaluació en profunditat dels progressos realitzats, els desafiaments trobats i les recomanacions orientades al futur.

- Justament, acaba de presentar-se el primer informe del Secretari General de l'ONU sobre l'aplicació de la Resolució sobre ESS i desenvolupament sostenible. Quins són els seus principals resultats?

- Així ha estat. Redactat per l'OIT i l'UNCTAD com a copresidents del Grup de Treball de les Nacions Unides sobre l'ESS, l'informe inclou aportacions de 17 governs, vuit entitats de les Nacions Unides, sis organitzacions no governamentals internacionals, incloent membres i observadors de l'UNTFSS i una àmplia gamma de parts interessades de tot el món. En ell es documenta com l'ESS contribueix a una recuperació més inclusiva, resilient i sostenible mitjançant la promoció del treball decent, la reducció de les desigualtats, el foment de la sostenibilitat mediambiental i l'impuls del desenvolupament econòmic local. L'informe recomana l'adopció de mesures concretes en àmbits com els marcs jurídics, polític i institucional, l'educació i la investigació, els serveis de suport financer i no financer, i la visibilitat estadística.

Presentat a la Segona Comissió del 79è període de sessions de l'Assemblea General de les Nacions Unides, l'informe pot ser seguit d'una nova resolució dels Estats membres amb recomanacions basades en l'informe. En definitiva, el que vull transmetre és que aquestes resolucions són transformadores per a l'impuls global al voltant de l'ESS. Animen els governs, les organitzacions internacionals i la societat civil a integrar l'ESS en les seues agendes de desenvolupament. Amb el temps, permetran una major alineació de les polítiques i els marcs jurídics, ajudant els actors de l'ESS a accedir a recursos, suport i associacions que abans estaven fora del seu abast. Això beneficiarà no només els actors de l'ESS, sinó també les comunitats i societats de tot el món. La sinergia entre les resolucions de l'OIT i de l'ONU proporciona una base sòlida perquè els Estats membres desenvolupen i apliquen polítiques d'ESS que estiguen en consonància amb els objectius nacionals i mundials.

- I quines mesures concretes s'estan emprenent ara des de l'OIT en el context del suport a l'economia social?

- Ja al novembre de 2022, el Consell d'Administració de l'OIT va acordar una estratègia i un pla d'acció de set anys per a tota l'Oficina sobre treball decent i ESS (2023-29). Aquesta estratègia i pla d'acció és la manera com l'OIT proposa avançar en la resolució a través de la investigació, les estadístiques, la promoció de polítiques, el reforç institucional i la creació de capacitat, les associacions estratègiques i la comunicació. El treball se centrarà en cinc àrees prioritàries, que també

estan alineades amb les àrees del programa d'acció de l'OIT establides pel nostre nou director general: Treball digne per als treballadors de l'economia assistencial; Transicions de l'economia informal a l'economia formal; Transició justa cap a economies i societats ambientalment sostenibles; treball digne en les cadenes de subministrament; i treball digne en situacions de crisi i postcrisi. Des de l'adopció de la Resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides 'Promoure l'economia social i solidària per al desenvolupament sostenible' (A/RES/77/2819), es va desenvolupar el Pla d'Acció Estratègic del UNTFSSSE (2024-2026) per a l'aplicació efectiva de la mateixa. Es va elaborar de manera participativa, incloent-hi en el quart simposi tècnic del UNTFSSSE, celebrat els dies 2 i 3 d'octubre de 2023 a Montreal (Canadà).

En l'aplicació d'aquest pla d'acció estratègic, l'UNTFSSSE ha coordinat iniciatives de sensibilització i ha participat en altres esdeveniments internacionals. El CIF-OIT i l'OIT, amb finançament del Govern luxemburguès, van llançar un MOOC per sensibilitzar sobre l'ESS. Desenvolupat per a la UNTFSSSE, aquesta eina integral està dissenyada per capacitar una àmplia gamma de parts interessades, incloent els Estats membres de l'ONU, els organismes intergovernamentals, les entitats de l'ONU, grups de reflexió, els bancs de desenvolupament, la societat civil, el sector privat i els mitjans de comunicació. Recentment, els mòduls es van millorar mitjançant un esforç de col·laboració, incorporant comentaris valuosos dels membres i observadors de la UNTFSSSE.

- Perquè, en la seua opinió, senyora Esim, quin és el paper diferencial de l'economia social davant dels grans reptes actuals de la humanitat i per què és tan important promoure-la?

- L'ESS es troba en una posició única per respondre a molts dels reptes globals actuals. El seu èmfasi en l'acció col·lectiva, la solidaritat i la sostenibilitat la converteix en un soci natural per abordar qüestions com la desigualtat, el canvi climàtic i la justícia social. A diferència de les empreses tradicionals, les entitats de l'ESS donen prioritat a les persones i al planeta per sobre dels beneficis, cosa que resulta essencial per crear comunitats i economies més resilients. En promoure l'ESS, fomentem un creixement inclusiu que beneficia a tots, no només a uns pocs. El model cooperatiu, per exemple, ja ha demostrat ser una solució eficaç en sectors com les energies renovables, la gestió de residus i l'assistència social.

Les entitats de l'ESS poden crear i preservar llocs de treball, proporcionar protecció social, així com una sèrie de serveis per als seus membres, treballadors, usuaris i comunitats. Poden promoure solucions tant

consolidades com innovadores per oferir oportunitats de treball decent i satisfer les necessitats dels grups desfavorits i de les persones en situació de vulnerabilitat, en particular les dones, fins i tot en les zones rurals. Poden contribuir a respectar la dignitat humana, construir comunitat i fomentar la diversitat, la solidaritat i el respecte pels coneixements i cultures tradicionals, fins i tot entre els pobles indígenes i tribals. Les entitats de l'ESS també poden contribuir a donar sentit al treball en una època en què la gent aspira a un treball digne, significatiu per a les persones i el planeta. En altres paraules, l'ESS és una via perquè les persones persegueixin el seu benestar material i el seu desenvolupament espiritual a través d'un treball digne.

- D'altra banda, en la CIT d'aquest any sobre el treball digne i l'economia de les cures es va adoptar una resolució que fa referència a la prestació de cures a través de l'economia cooperativa, social i solidària. Què està fent l'OIT per aconseguir-ho, tenint en compte la creixent demanda de cures i l'impuls per trobar solucions assequibles, accessibles i basades en la comunitat?

- La Resolució de la CIT relativa al treball digne i l'economia de la cura adoptada al juny de 2024 inclou al voltant d'una dotzena de referències a solucions cooperatives, d'ESS i basades en la comunitat per a la cura. Inclogué referències específiques a l'ESS com a marc viable per organitzar el treball de les cures, fomentant així la creació d'ocupació i millorant la qualitat de les cures. Es tracta d'un important reconeixement de l'economia de les cures com un àmbit vital en el qual l'ESS pot desempeñar un paper significatiu. La resolució destaca com els models d'atenció de l'ESS poden proporcionar solucions d'atenció basades en la comunitat i assequibles, que són alhora d'alta qualitat i accessibles, alhora que garanteixen unes condicions de treball dignes per als cuidadors, que sovint són dones i treballadores de l'economia informal, garantint salaris justos, formació i protecció social.

- Una Resolució molt pertinent i necessària a la qual també donarem seguiment.

- El seguiment de la resolució relativa al treball digne i l'economia assistencial es plasmarà en una proposta de pla d'acció per al 2024-30, que serà deliberada aquest mes de novembre de 2024 pel Consell d'Administració de l'OIT. Destaca la necessitat de conèixer el paper de les associacions públic-privades, les empreses públiques i privades, especialment les MIPYME, i les entitats de l'ESS, incloent les cooperatives i les iniciatives dirigides per la comunitat, en

la prestació i inversions en serveis de cures de qualitat, infraestructures de cures, formació i oportunitats d'ocupació desenvolupades. També assenyalava la necessitat d'identificar els sistemes de cures i totes les polítiques públiques pertinents informades per diagnòstics sensibles al gènere, ocupació informal, treballadores migrants de la cura i les treballadores en cooperatives i altres entitats de l'ESS. Estem explorant com les entitats de l'ESS poden oferir solucions innovadores i impulsades per la comunitat per a la cura, particularment en regions on els serveis de cures estan subdesenvolupats o són inaccessibles. Això inclou el suport a models cooperatius. L'OIT ha desenvolupat també eines i orientacions per ajudar els països a integrar l'ESS en els seus sistemes de cures, promovent solucions equitatives i sostenibles en aquest àmbit. Fins a la data hem dut a terme investigacions sobre iniciatives de l'ESS per a la provisió de cures a Colòmbia, Territoris Ocupats de Palestina i Zimbabue. El nostre objectiu és ajudar a enfortir i ampliar les xarxes nacionals de suport per atendre millor les comunitats mitjançant la prestació de serveis de l'ESS. Hem estat celebrant tallers de validació dels resultats de la investigació als països seleccionats. També hem començat a organitzar tallers de formació utilitzant les eines Think.Care.Coop i Start.Care.Coop de l'OIT als països en què es preveu la realització de projectes pilot. Colòmbia és un d'aquests països, on s'estan explorant les intervencions de cures a través de l'ESS en comunitats indígenes i entre llevadores.

- La disponibilitat d'estadístiques harmonitzades, comparables i coherents al respecte és una qüestió prioritària. Què treball està realitzant actualment l'OIT en aquest àmbit de les estadístiques? Existeix una fórmula màgica?

-L'OIT lidera els esforços mundials per millorar la disponibilitat i la qualitat de les estadístiques sobre l'ESS. Actualment estem treballant en metodologies per captar tot l'abast de les activitats de l'ESS, incloent les entitats formals i informals. Aquest treball és complex, ja que l'ESS abasta moltes formes jurídiques diferents i opera en diversos sectors. No

obstant això, estem avançant a través de projectes pilot, aliances amb oficines nacionals d'estadística i col·laboració amb investigadors. Encara que potser no existeix una «fórmula màgica», ens estem apropant a la normalització dels enfocaments que poden utilitzar-se arreu del món per generar dades fiables i comparables.

L'elaboració d'estadístiques harmonitzades, comparables, coherents i de qualitat sobre l'ESS i les seues entitats és una àrea clau per mostrar avenços. Hem elaborat directrius sobre les estadístiques de les cooperatives i realitzat estudis pilot en cinc països: Costa Rica, Itàlia, Corea, Tanzània i Turquia. Aquests estudis estaran aviat disponibles en un compendi, juntament amb una guia actualitzada per a la mesura de les cooperatives. A la 21a Conferència Internacional d'Estadístiques del Treball (CIET) es van presentar i debatre els avenços en la posada a prova de les Directrius relatives a les estadístiques de les cooperatives, i una fulla de ruta cap a les directrius relatives a les estadístiques de l'ESS. Amb la financiació del Govern coreà i basant-nos en un recent exercici d'avaluació, estem creant dos grups de treball sobre estadístiques, un amb la UNTFSS (marc conceptual) i un altre amb el COPAC (sobre la contribució econòmica de les cooperatives).

"L'ESS es troba en una posició única per respondre a molts dels reptes globals actuals. El seu èmfasi en l'acció col·lectiva, la solidaritat i la sostenibilitat la converteix en un soci natural per abordar qüestions com la desigualtat, el canvi climàtic i la justícia social".

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES FEDERACIONS

FEDERACIÓ DANY CEREBRAL ADQUIRIT DE LA COMUNITAT VALENCIANA, PERQUE UNA VIDA SALVADA MEREIX SER VISCUDA AMB DIGNITAT

- Seu: C/ Zapatería de los Niños, 4 baix. 46001 València
- Telèfon de contacte: 613 088 697
- Any de constitució: 2010
- E-mail: info@danycerebralcv.org
- Web: <https://danycerebralcv.org/>
- X: <https://x.com/danycerebralCV>
- Instagram: <https://www.instagram.com/danycerebralcv>
- Facebook: @Fevadace-DCA

La Federació Dany Cerebral Adquirit (DCA) de la Comunitat Valenciana es va constituir a València al març de 2010 amb l'objectiu de potenciar els vincles d'unió entre les diferents associacions de familiars i persones afectades de DCA existents a la Comunitat Valenciana, convertint-se en un instrument de representació davant els agents socials per traslladar a l'Administració les demandes i reclamacions del col·lectiu amb una sola veu.

Les Associacions de persones afectades per un DCA i les seues famílies sorgeixen a partir de la meitat de la dècada dels 90 com una forma de donar resposta a la falta de recursos d'atenció al col·lectiu.

El DCA provoca, en molts dels casos, un canvi no només en la persona que el pateix sinó també en tot l'entorn familiar. D'aquesta manera, sorgeixen les entitats associatives amb una doble finalitat: atendre les necessitats de rehabilitació i atenció de les persones afectades, i donar resposta a les necessitats de suport als familiars de la persona afectada.

En 2005 ja s'havien constituït entitats provincials en tot el territori de la Comunitat Valenciana, i tan sols 5 anys després neix la Federació de Dany Cerebral Adquirit en la nostra autonomia. Aquesta entitat serà clau perquè el moviment pugua sumar als objectius anteriors la seua participació com a agent actiu en la incidència política i anar incorporant-se en l'elaboració de polítiques públiques d'atenció a les persones amb DCA.

En els últims 10 anys s'ha fomentat l'aparició de noves entitats associatives per tot el territori de la Comunitat Valenciana, generant una xarxa de suport per a les persones que han patit un DCA i les seues famílies. I, d'altra banda, s'ha desenvolupat una eina

de participació social activa que pugua ajudar a transformar els recursos d'atenció al col·lectiu.

Actualment, la Federació de Dany Cerebral Adquirit de la Comunitat Valenciana-Dany Cerebral CV està composta per 9 entitats de les tres províncies: ATENEU Castelló, ATENEU Maestrat i DACEM Segorbe a Castelló; Nova Opció a València, i ADACEA, ACERVEGA, Cerebrum i Coratge Alcoi a Alacant. Entre totes elles sumen un total de 1.872 persones associades en 2024, de les quals un 44% són persones amb DCA i la resta, fins a més del 90%, són familiars directes de les persones afectades.

El dany cerebral adquirit, una "epidèmia silenciosa"

El DCA fa referència a un conjunt d'etiologies força heterogènies, i té com a característica comuna el fet d'haver provocat una lesió cerebral que irromp en el desenvolupament vital (Mayoral, 2000:127-135). No és una discapacitat de naixement o degenerativa, encara que pugua compartir amb elles perfils de necessitat i atenció.

Entre les causes més freqüents de DCA es troben:

- Accident Cerebrovascular (ACV - Ictus)
- Traumatisme Cràneo Encefàlic (TCE)

- Anòxia (Hipòxia Cerebral)
- Altres: tumors cerebrals, meningitis, encefalitis, encefalopaties, abscessos cerebrals...

El DCA té múltiples conseqüències en les persones afectades, que experimenten seqüeles físiques, conductuals, sensitives, funcionals, cognitives i de comunicació.

La Comunitat Valenciana, segons l'EDAD2020 (INE, 2022), es situa en tercer lloc pel que fa al nombre de persones afectades de totes les comunitats autònomes d'Espanya, amb 52.451 (23.727 homes i 28.724 dones), sent superada només per Andalusia i Catalunya. Segons aquest informe, la principal causa de DCA en la població de la Comunitat Valenciana és d'un 88% per Accident Cerebrovascular i un 12% per Traumatisme Cràneo Encefàlic.

L'Estratègia per a l'Atenció al Dany Cerebral Adquirir a la Comunitat Valenciana (2017-2020) afirma que cada any es produeixen a la nostra regió més de 12.000 altes hospitalàries de persones que ingressen

per problemes de lesió cerebral. D'elles, al voltant de 8.000 sobreviuen un mes després, de les quals entre un 40% i un 50% pateixen limitacions de diferents tipus i intensitats que potencialment poden recuperar-se si se'ls aplica un tractament neuro-rehabilitador específic.

Les entitats associatives i l'atenció a les persones afectades per un DCA

Les diferents associacions que formen part de la Federació naixen amb vocació de cobrir la falta de recursos en l'atenció al col·lectiu. Actualment són molts els serveis que s'ofereixen des de la Federació: Gestió de Centres d'Atenció Diürna; Serveis de Promoció de l'Autonomia Personal; Sensibilització sobre el cuidat de la Salut Cerebral; Recursos d'inserció laboral, i Atenció al DCA infantil, inclusió educativa.

En 2023 són més de 3.300 persones les que van ser ateses pels diferents recursos de les entitats pertanyents a la Federació DCA. A més, en àmbits com són

Composició actual de la Junta Directiva de la Federació de Dany Cerebral Adquirir

President

Juan José Forner, President de l'Associació de Dany Cerebral Dany Cerebral Ateneu Castelló

Vicepresident

Glauco Uberti, Vicepresident de l'Associació de Dany Cerebral Adquirir de València

Secretari

Rafael Hervás Martín, President de l'Associació de Dany Cerebral Adquirir d'Alt Palància i Millars

Tresorera

Mari Carmen Ferrer, Presidenta de l'Associació de Dany Cerebral Adquirir d'Alacant

Vocal 1

Antonia Manresa Rocamora, Presidenta de l'Associació de Dany Cerebral Adquirir i Ictus de la Vega Baixa

Vocal 2

Alicia de los Dolores Fuentes, Vocal de l'Associació de Dany Cerebral Adquirir d'Alacant

El dany cerebral adquirit (DCA) fa referència a un conjunt d'etiologies bastant heterogènies i té com a característica comuna haver provocat una lesió cerebral que interromp el desenvolupament vital. No és una discapacitat de naixement ni degenerativa, encara que pot compartir amb aquestes perfils de necessitat i atenció.

els Centres d'Atenció Diürna, les entitats gestionen el 32,5% de les places públiques/concertades per a persones amb DCA a la Comunitat Valenciana.

És destacable el desenvolupament que s'ha portat a terme de la xarxa d'entitats, tant en la promoció d'associacions pels diferents territoris de la Comunitat com en la diversitat de recursos que s'han anat creant i sostenint per a donar cobertura a les necessitats que va plantejant el col·lectiu.

Aquest impuls del moviment social al voltant del DCA es desenvolupa en la federació mitjançant l'assessorament a entitats socials, el foment de la creació de noves associacions de persones afectades i els seus familiars, i l'impuls i desenvolupament d'espais formatius per a la millora i l'augment de la participació social.

La salut cerebral, un repte dels nostres dies

La salut cerebral té la mateixa importància que la salut física, encara que sovint no se li presta l'atenció

necessària. El cervell treballa les 24 hores del dia, fins i tot quan dormim. Per això, perquè funcione com cal, és important cuidar-lo de manera adequada, ja que tot el que passa o la nostra alimentació afecta al cervell i al seu funcionament.

Els hàbits de vida actuals poden crear condicions adequades perquè es produïska una lesió cerebral o neurodegenerativa, per aquest motiu és important cuidar i potenciar aquells aspectes que són determinants per al cuidat de la Salut Cerebral. És per això que entre les seues activitats la Federació impulsa també campanyes anuals de sensibilització, amb la finalitat de donar a conèixer i sensibilitzar la població sobre els determinants de la Salut Cerebral.

Aquesta sensibilització es porta a terme mitjançant tallers de Salut Cerebral, promoció de grups de senderisme urbà, concurs de receptes neuro-saludables, formacions/trobades per a professionals de l'atenció a persones amb DCA i les seues famílies, jornades de difusió de coneixement acadèmic/científic i aprenentatge experiencial, etc.

Reunió de la Federació DCA amb la Vicepresidenta y Consellera de Servicis Socials, Igualtat i Vivenda, Susana Camarero.

Trobada d'Entitats de Federació DCA.

La importància del moviment civil associatiu

Ja en la redacció de l'Estratègia Autonòmica d'Atenció a persones amb DCA de la Comunitat Valenciana (2017-2020), la Federació va participar no només en l'elaboració, sinó que també formant part activa del Comitè Tècnic del DCA, encarregat del seu seguiment. A més, representants de les diferents entitats han vingut participant en els Consells de Xarxa de DCA que es van constituir en els diferents departaments sanitaris. Actualment, participa en la revisió i la redacció del nou Pla d'Atenció a persones amb DCA i en el Pla Ictus.

És important remarcar que la Federació compta amb un únic professional empleat i és el treball vo-

luntari de professionals i socis de les entitats el que treu endavant totes les activitats.

Per a la Federació és primordial potenciar un moviment associatiu fort i cohesionat que reivindique unes polítiques públiques que vetlen pel cuidat i desenvolupament de les persones amb DCA, canalitze l'avaluació dels serveis i centres d'atenció, perquè totes les persones afectades i les seues famílies tinguin una vida digna. I que això es done independentment del lloc de la Comunitat Valenciana on es resideix, de l'edat o dels recursos econòmics dels quals es disposa. Per tot això, el lema de la Federació DCA: "Una vida salvada, mereix ser viscuda amb dignitat".

22-11-2024
VII JORNADA
DAÑO CEREBRAL
8:30H-15:00H

Sala Ramón y Cajal
 Escola Valenciana
 d'Estudis de la Salut

Hospital Universitari Dr. Peset

Canal de Juan de Garay, 21
 Patraix - 46017 València

**RELACIONES SOCIALES
Y SALUD CEREBRAL**

L'ECONOMIA SOCIAL EN ACCIÓ · LES NOSTRES EMPRESES

MIGRACOOP, UN VIVER DE COOPERATIVISME PER A REVITALITZAR LES ZONES D'INTERIOR DE LA COMUNITAT VALENCIANA

- Seu: FEVECTA, Arzobispo Mayoral, 11 bajo -València
- Telèfon: 963 52 13 86 / 963 51 50 29

- Any de constitució: 2019
- E-mail: migracoop@fevecta.coop
- Web: <https://www.migracoop.org/>
- X: <https://x.com/migracoop>
- Facebook: <https://www.facebook.com/groups/1231955000567610/>
- Instagram: <https://www.instagram.com/migracoop.es/>
- Youtube: <https://www.youtube.com/channel/UCV7wN1-f2wDsXeAp4UZGf3g>

La migración y
la revitalización del medio rural
por el **trabajo cooperativo**

MigraCOOP és un projecte impulsat per FEVECTA, a través de la seua Fundació per a la Cooperació i el Foment del Cooperativisme (FCFC), amb la intenció de donar respostes innovadores als reptes que planteja la migració i la revitalització del medi rural a l'Espanya buidada. El projecte es dirigeix a totes aquelles persones, agents de canvi, col·lectius i organitzacions amb reptes per resoldre al voltant de la migració, la revitalització del medi rural a l'Espanya buidada i el treball cooperatiu.

Al llarg dels seus cinc anys de desenvolupament, el projecte migraCoop ha recorregut ja un llarg camí i es pot dir que ha aconseguit consolidar-se i arribar a un col·lectiu significatiu de persones referents en els seus territoris, a les quals ha aconseguit posar en comú, entreteixint una xarxa d'agents de canvi en pro de la revitalització del medi rural de l'interior de la Comunitat Valenciana.

A través de les seves xerrades, tallers, cursos i, com a novetat, una incubadora de cooperatives rurals, la base de dades de persones relacionades i interessades en el desenvolupament econòmic del medi rural a través de la generació d'oportunitats des de l'Economia Social supera àmpliament ja els dos milers de persones. I és tan sols un dels molts resultats d'aquest projecte dissenyat i liderat per la Federació Valenciana d'Empreses Cooperatives de Treball Associat (FEVECTA) i finançat per la Generalitat Valenciana.

Des del seu inici, Migracoop ha tingut com a objectiu afavorir l'emprenedoria i generar noves oportunitats per revitalitzar el desenvolupament econòmic i social de zones rurals i en risc de despoblació, coadjuvant en aquesta labor a la integració laboral de persones migrants a través del cooperativisme i l'economia social i, així mateix, evitar la pèrdua de serveis imprescindibles per aconseguir que la població es mantinga.

bles per aconseguir que la població es mantinga.

Al llarg d'aquest exercici, migraCoop ha continuat la seua labor a través de xerrades, tallers, cursos i altres actuacions de divulgació. En conjunt, totes les actuacions posades en marxa pel projecte migraCoop al llarg de 2024 han donat com a resultat la creació de 10 cooperatives de treball i altres dues actualment en procés de constitució. D'elles, quatre estan formades íntegrament per persones migrants.

Incubadora de cooperatives rurals

Una de les novetats en 2024 ha sigut la posada en marxa d'una incubadora de cooperatives rurals amb la col·laboració de Canopia Coop V., finançada per la Conselleria d'Educació, Cultura, Universitats i Treball, de la qual s'han celebrat dues edicions al llarg del mes de setembre.

L'incubadora es troba ubicada a La Surera (Almedíjar), un espai d'encontres rurals que ha aconseguit no només revitalitzar una zona de l'interior de la província de Castelló, sinó també oferir un model de desenvolupament comunitari basat en els valors de col·laboració, sostenibilitat i creativitat.

En les seues dues primeres edicions, celebrades aquest mes de setembre, l'incubadora ha reunit a 30

Des del seu inici, Migracoop ha tingut com a objectiu afavorir l'emprenedoria i generar noves oportunitats per a revitalitzar el desenrotllament econòmic i social de zones rurals i en risc de despoblació, coadjuvant en esta labor a la integració laboral de persones migrants a través del cooperativisme i l'economia social

persones amb 22 projectes empresarials, quatre dels quals ja s'estan configurant com a futures cooperatives de treball associat.

L'objectiu de l'incubadora és capacitar i acompanyar a persones emprenedores de qualsevol territori de la Comunitat per a la creació i gestió d'una cooperativa de treball en el medi rural, fomentant l'emprenedoria verda i reduint la despoblació rural i les seues conseqüències per al medi ambient.

L'incubadora s'ha ubicat a Almedijar, municipi de l'interior de la província de Castelló, facilitant que les persones participants visquen una experiència immersiva en l'entorn rural i contribuint a conèixer experiències i bones pràctiques de cooperativisme del propi territori.

L'Economia Social davant el repte demogràfic

En el marc del projecte migraCoop s'està realitzant també un 'Estudi d'impacte i contribució de les entitats de l'Economia Social al repte demogràfic a la Comunitat Valenciana'. L'objectiu és avaluar els impactes i contribucions de les entitats de l'Economia Social, i especialment cooperatives, en el context del repte demogràfic, que experimenten les zones rurals i d'interior de la Comunitat afectades per la despoblació i l'envelliment de la població per, a partir del diagnòstic, poder adequar les actuacions del projecte a la situació real del territori.

Cooperatives protagonitzades per migrants

Tal com explica Pepe Albors, responsable de desenvolupament empresarial i projectes a FEVECTA, actualment en les societats occidentals, i a Espanya en particular, s'ha estat construint una narrativa respecte als immigrants que quasi mai se la relaciona amb l'èxit, sinó amb aspectes negatius com la delinqüència, l'ocupació de vivendes, "que venen a llevar-nos la feina", que són persones passives que necessiten ajuda o compassió i que es beneficien del nostre estat de benestar i ens colapsen els serveis públics: sanitat, educació, etc. Molt al contrari, les dades oficials avalen i mostren una realitat totalment distinta: que la migració i els migrants són agents de canvi actiu, capaços de contribuir a la millora de la nostra societat en el seu conjunt.

Junt a això, estudis recents mostren que les empreses més potents i exitoses dels països occidentals han estat fundades per persones migrants o pels seus fills, i que aquestes empreses tenen una taxa major de supervivència. Migracoop és també testimoni del dinamisme i compromís de les persones migrants, amb quatre exemples de casos de cooperatives constituïdes només en el primer semestre d'aquest any 2024, formades les quatre per persones immigrants. Les quatre cooperatives són: Roraima Eco Coop V., Mosset Annero Coop. V., Crisca Professional Coop. V. i FGD Nails And Beauty, Coop. V.

Incubadora de Cooperativas Rurales

Organiza: **FEVECTA**
Federación Valenciana de Empresas Cooperativas de Trabajo Asociado

Financia: **GENERALITAT VALENCIANA**
Conselleria de Innovació, Cultura, Universitats i Empreu

Colabora: **LA SURESTA**
Español de Emprendimiento Rural

migraCOOP
La migración y la revitalización del medio rural por el trabajo cooperativo

En aquestes cooperatives es pot observar com a característica més destacada la seua elevada resiliència, ja que els seus socis han estat persones que s'han enfrontat a grans dificultats: han abandonat els seus països per diferents causes, però cap positiva; han arribat a països on han de començar quasi de zero, en un entorn desconegut, amb escassos mitjans financers, i han desembarcat en una societat cultural i idiomàticament diferent. Això ha fet que siguin persones perseverants amb capacitat d'adaptació i flexibilitat per integrar-se en entorns econòmics i socioculturals diferents.

Per a Pepe Albors, la societat cooperativa és la forma més natural per vehicular el seu empenedoria per les seues moltes avantatges: Fiscals, ja que es paguen menys impostos i aquest estalvi contribueix a consolidar el projecte empresarial cooperatiu; Laborals, perquè es pot triar el règim de seguretat social -Autònom o General-; Societàries, ja que a través dels estatuts i el Reglament de Règim Intern es redacten de manera democràtica les regles de funcionament empresarial i cooperatiu; Relacionals, a través de la participació en una xarxa intercooperativa amb el suport de FEVECTA, i amb ella tenir l'oportunitat de gaudir i accedir a serveis de formació, assessorament, informació, i a una xarxa d'autoajuda formada per més de 600 cooperatives i, per últim, l'avantatge de l'accés a ajudes i subvencions que ofereixen les diferents administracions públiques.

Una bona pràctica: Roraima Eco Coop. V.

Roraima Eco Coop V. és un exemple empresarial d'economia circular en el sector de l'ebenisteria i el moble. José Javier Delgado Seijas, Virginia Jiménez Colmenárez, José Jesús Jiménez Duque i Rosa Colmenárez Guedez van vindre a Espanya des de Veneçuela fa 6 anys i han posat en marxa aquesta cooperativa per proporcionar-se un futur al nostre país, apostant per una activitat de disseny, fabricació, restauració i comercialització de productes de fusteria artesanal i sostenible. Amb l'ensenyà del mont veneçolà Roraima com a marca, un dels massissos més antics i el més alt del país, aquest grup d'emprenedors personifica la capacitat d'esforç i de resistència que els ha servit per establir-se a Espanya i utilitzar els seus coneixements i recursos per posar en marxa una activitat que aporta un triple impacte positiu: econòmic, social i mediambiental. José Javier va començar a indagar per internet entre les diferents formes jurídiques existents. "A l'Ajuntament de Gandia em van donar informació i em van derivar a una altra organització i, d'allí vam arribar a FEVECTA, que ens

va donar una resposta molt ràpida i ens va informar del que suposava muntar una cooperativa de treball i quin seria el seu suport al llarg de tot el procés de constitució. Per a nosaltres va ser una llum al final del túnel perquè sabíem molt poc de com funcionava ací a Espanya tot el sistema per muntar una empresa i, en aquest cas, per muntar una cooperativa. I després de molts mesos de lluita, ací estem amb els nostres primers projectes de treball". L'equip el completen Virginia, estudiant d'arquitectura i l'encarregada del disseny de les cuines, i Rosa, dona de Jesús i mestra artesana com ell, encarregada de complementar la decoració dels mobles que elaboren. "Som un equip familiar que vam vindre a Espanya fa sis anys i, després d'anar treballant d'empresa en empresa, ens vam decidir a fer alguna cosa per nosaltres mateixos", explica Jesús, qui reconeix que hi ha moltes oportunitats a Espanya i en la Comunitat Valenciana per a aquell que les vulga aprofitar, també per a les persones migrants.

Fer cooperativa amb l'ajuda de Inspiracoop

Com apunta Javier, “escollírem la fórmula cooperativa també perquè el nostre model de negoci va en consonància amb els seus valors, ja que plantegem una economia circular, molt més respectuosa amb el medi ambient i que aporta més beneficis a la comunitat”.

En el seu procés de constitució i posada en marxa, Roraima Eco Coop V ha rebut el suport també del projecte d'emprenedoria Inspiracoop, una iniciativa cofinançada pel Fons Social Europeu+ i CEPES amb la qual FEVECTA pretén generar noves oportunitats d'emprenedoria i autoocupació en sectors emergents i innovadors de l'economia valenciana, així com consolidar una plataforma de suport a idees de negoci que donen respostes reals a reptes de caràcter social.

A través del projecte Inspiracoop, FEVECTA té el compromís de prestar especial atenció i suport a projectes que, com la cooperativa Roraima Eco, estan integrats per persones amb especials dificultats per incorporar-se al món laboral d'una manera estable com és el cas dels joves, dones en determinades circumstàncies, aturats de llarga durada, persones migrants o de entorns rurals.

A les persones beneficiàries del projecte Inspiracoop, FEVECTA els ofereix durant 18 mesos un ampli

paquet de serveis personalitzats d'atenció, assessorament, formació i mentoria amb el propòsit d'ajudar a crear les iniciatives, així com assegurar la seua consolidació a llarg termini.

Ebenisteria, restauració i reciclatge

Roraima Eco Coop. V. es dedica al disseny i fabricació de mobles de diferents estils per a cuines i altres peces de mobiliari per a interior i també per a exteriors (pèrgoles, etc.). A més, la cooperativa ofereix serveis de restauració de mobles per a donar una segona vida a tot tipus de mobiliari.

De fet, una línia de negoci és la restauració i la fabricació de mobiliari amb fustes provinents de peces que són desestimades, a les quals, a través d'una intervenció al seu taller, se'ls dona una segona vida, aconseguint així reduir la petjada de carboni i l'impacte ambiental negatiu. “A Roraima Eco ens especialitzem en la restauració de cuines i mobles de fusta, transformant peces antigues en elements funcionals i estèticament agradables que combinen la bellesa del passat amb la funcionalitat moderna. El nostre compromís amb la qualitat i la sostenibilitat ens converteix en l'elecció ideal per a aquells que desitgen revitalitzar els seus espais sense comprometre l'entorn”, asseguren.

Mobles artesanals i sostenibles de Roraima Eco, cooperativa valenciana promoguda per immigrants veneçolans